

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61, Učiteljska tiskarna.

Ethin Kristan v Ameriki.

(Njegov govor s shoda v Clevelandu.)

Dne 20. septembra je socialistični klub v Clevelandu sklical velik shod ameriških Jugoslovancev. Na tem shodu je govoril sodrug Ethin Kristan, burno pozdravljen od mnogostevilnih »borovalcev«, približno ta-le govor:

»Po končani svetovni vojni je bilo precej ljudi, ki so mislili, da se bo radi krvavih dogodkov in velikanskega trpljenja svetovni položaj nenadoma in temeljito izpremenil. Pričakovali so čudeža. Mislili so, da se bo kapitalistični sistem porušil kar čez noč, delavstvo pa do bo postalo gospodar sveta. Danes vidimo, da se to ni uresničilo, temveč da je prišlo ravno nasprotno.

Kratka doba revolucionarnih izbruhov je prinesla povečano reakcijo. Kdor hoče danes priznati resnico, mora priznati, da je reakcija po teh revolucionarnih izbruhih zopet dvignila glavo in tako na tej strani oceana kot na oni strani. V tem ni nič nadnaravnega. Kdor gleda na zgodovino kot dolgo verigo razvoja, ta ve, da ta razvoj ne gre po ravni, gladki poti. Zdal je vržen naprej, zdaj nazaj, in to se ponavlja in ponavlja, predno je opaziti večjo stopnjo napredka.

Tudi socialno življenje je bolj. Tudi v njem so sile, ki pritiskajo zdaj naprej, zdaj nazaj. Prav sedaj se nahajamo ravno v tem položaju. Resnica je, da je delavstvo po številu svojih organizacij po vojni pridobilo. Voja s svojimi grozotami je marsikomu odprla oči. A vsi ti pa vendar niso spoznali, kaj bi bilo boljše od sedanjega.

Socialistično spoznanje je rezultat učenja, znanja, in ne samo nezadovoljnosti, medtem ko vojna ni nikako nadomestilo za to potrebno znanje, ki je mora delavstvo pridobiti edinole v svojih organizacijah. Tako je torej številno nezadovoljnih ljudi naraslo, a se ni dovolj poglobilo.

Za tem se je zgodilo nekaj čisto človeškega. Vseposvobod je nastopila nepričakovano velika utrujenost. To ni bilo nič nenavadnega, kajti človeški živalci so bili napačni do skrajnosti. To utrujenost je opaziti v vsakem oziru po vsem svetu. Delavnost ljudi tako v fizičnem kot duševnem oziru je nižja kot je bila pred vojno.

Pa prihajajo kapitalisti in pravito, da delavstvo neče delati, da je leno itd. Resnica pa je, da so izgubili svojo živahnost. To izgubo živ-

vahnosti se opaža tako v gospodarskem kot političnem delu.

Takoj po končani vojni je delavstvu postalo zopetno počasno delo. Hotelo je hitrega uspeha, a danes se mora priznati, da delavstvo v vseh onih revolucionarnih izbruhih ni doseglo svojih ciljev.

Na kakšen način naj se torej delavstvo oprosti kapitalističnega jarma? Po teh ponesrečenih poskusih so delavci spoznali, da je rešitev delavstva delo njega samega in da je rešitev delavstva možna edino tedaj, če postane tako močno, da se osvobodil ter zgradi tisto, kar je do brega in neizogibno potrebnega za rešitev človeštva.

Kadar je treba ustvariti splošno sliko od konca vojne pa do danes, vidimo pred seboj tri faze. Prva faza je bila faza revolucionarnega poželenja. Druga faza je prinesla potrost, neuspehe in razbite organizacije, tretja faza pa je sedanja. Zdal prihajamo v dobo novega ustvarjanja, počasnega ter zanesljivega dela. Bili so trenutki, ko so burževne vlade trepetale, a to trepetanje ni bilo tolikšno, da bi se kapitalistični sistem porušil. Po tem smo videli, da je med delavstvom nastal velik kaos.

Marksovo načelo »Delavci vsega sveta, združite se!« je sicer ostalo, a v delavskih vrstah se je pričelo mesto tega razdruževanje. Toda to se je moralo zgoditi. Kdor se je naučil misliti socialistično, je tega pričakoval. Nihče ne pričakuje, da bi voda tekla nazaj v hrib, ker je naravni zakon, da teče navzdol.

Ko so se socialistične organizacije pričele deliti, je bilo povsem umevno, da je bil boj med njimi hujši in lučejši kot pa med oddaljenejšimi nasprotniki. To je bilo še zmirom tako, da je bil boj med sorodnimi elementi silovitejši kot pa med bolj oddaljenimi.

Seveda, po tej poti bi se ne prišlo nikamor. Opazili smo, da so prišli delavci, katerim nekoč socializma niti omeniti niste smeli, ter postali kar čez noč najradikalnejši. Ti niso bili nikakoli pridobitve za nobeno organizacijo. Oni niso prišli vsled tega, ker so bili mnjenja, da je njih sodelovanje potrebno, temveč ker so mislili, da je revolucija gotova reč, samo da še oni pridejo zraven. Pozitivnega uspeha ti ljudje niso prinesli nikakega. Morda nekateri izmed teh več ne pohaia v cerkev, ampak to je le negativen uspeh,

medtem ko delavstvo potrebuje pozitivne uspehe. To smo videli v Nemčiji, kjer so nastopili desničarji, neodvisni in komunisti, nakar je prišlo še do nadaljnjih notranjih razkolov. Italija nam nudi takorekoč klasično primer o neuspešnosti tega cepljenja. Mnogi ljudje so pričakovali, da se bo tam izvršila prva, in to ne samo politična, temveč tudi

socialna revolucija. Delavci so že prevzeli tovarne, prodajalne, prevzeli produkcijo in distribucijo. Vlada je stala in gledala kot brez moči. In po vseh teh poskusih so zadnje vplivne v Italiji dokazale, da se je delavstvo pričelo vračati v socialistične vrste, in da se je socialistična stranka zopet ojačila.

(Dalje prih.)

Objasnite zunanjo politiko!

Interpelacija narodnega posl. s. dr. Milana Koruna in tovarišev na celokupno vlado o zunanji politiki.

Od početka ustanovitve države, ko so se pogajala in reševala nasodobnejša vprašanja zunanje politike, ni nobena vlada podajala parlamentu računa o svoji zunanji politiki. Zato je začasno narodno predstavništvo bilo izločeno od vsakega vpliva na potek zunanje politike v državi, pa tudi ustavotvorno skupščino so znale kilke, ki vodijo zunanjo politiko v državi, izključiti od sodelovanja na tem polju. Za tak nedemokratski in protiparlamentaren način vladanja v resotu zunanje politike odgovarja tudi sedanja vlada. Da, z jalovimi razlogi je vedela ta vlada celo preprečiti, da ni ustavotvorna skupščina imela niti odseka za zunanje zadeve. In žalostno je, da si ustavotvorna skupščina ni imela moči prirediti ingerence na vodstvo zunanje politike v zemlji. Izgleda, da ima vlada tudi za bodoče namen voditi zunanjo politiko, brez in proti parlamentu.

In vse to se je dogajalo na nepopravljivo in velikansko škodo države. Po rezultatu in današnjem težkem zunanje-političnem položaju države sodeč, je bilo vse delo naše diplomacije povsem »zgrešeno«. In tako je danes mogoče, da ogroža mir v Srednji Evropi monarhistična Madžarska, jadransko vprašanje pa je ostalo navzlic določilom rapalske pogodbe nerešeno.

Nekatere zone ob Jadrnu še niso evakuirane in rapalske pogodbe Italija še ni predložila Zvezi narodov. V reškem vprašanju in vprašanju luke Baroš plavamo v popolni temi. Tudi s takimi upi krojena mala antanta je pri zadnjih dogodkih v Osrednji Evropi očitno doživela popoln fiasko.

Zunanji politični dogodki zadnjih dni pričajo zopet, da je država po svoji nesrečni zunanji politiki zapletena v stvari, ki jej utesnejo ogromno škodovati in jo pahnuti v težke boje. O izpraznitvi Baranje vemo, da se je predaja določila v zadnjem

trenutku brez reda in brez garancij za tamošnje naše ljudi. Istotako vemo o Albaniji samo, da se nahajamo s to državo v vojnem stanju ter da se z ozirom na to poluurno govori o pripravi za delno mobilizacijo.

Vlada se pa ni niti sedaj potrudila, da obvesti parlament o situaciji, da pomiri prebivalstvo in pokaže, da res misli v duhu pravkar sprejete ustave delati pod nadzorstvom in po sklepil parlamenta, ki ima tudi v tem pogledu edini odločevati.

Nezadovoljstvo v državi in v parlamentu zbog takega postopanja vlade je ogromno in opravičeno. Brezglavna in brezkonceptna tajna diplomacija, v tej državi privileg par nesposobnih odgovornih in ne-

odgovornih činiteljev pa je zlo, ki ga je treba odpraviti. Podpisani kot zastopniki proletariata v državi, ki utesne prit v položaj, da bo moral s krvjo popravljati napake naših diplomatov, smatrajo zato za svojo dolžnost, da tirjalo od vlade odgovor za njeno zunanje-politično delo. Imajoč pred očmi osiguranje svetovnega mira in zato revizijo kri- vičnih določb pariških mirovni- pogodb, tiriamo odpravo tajne diplo- macije in sodelovanje ter kontrolo parlamenta v zunanji politiki.

Zahtevamo zato od vlade od- govor:

Jeli je vlada voljna podati parla- mentu konkretno poročilo o značaju in smernicah dosedanjega delova- nja te in prejšnjih vlad na polju zu- nanje politike.

Jeli je vlada voljna podati parla- mentu izčrpano poročilo o momen- tani zunanje-politični situaciji dr- žave?

Jeli je vlada voljna pred parla- mentom iznesti smernice svoje bu- doče zunanje politike in še posebno ali je voljna voditi v bodoče zunanjo politiko le ob sodelovanju in kon- troli parlamenta?

V Beogradu, dne 7. oktobra 1921.

Dr. Korun, N. Divac, Tokan, Golonh, Bernot, dr. Sekulić, Klsovar, Kopač, V. Brkić.

Kdo ima od tega koristi?

Kakor znano, je minister Pucelj začel s kar največjim izvozom go- veje živine v inozemstvo. Pred fav- nostjo se je tak izvoz v listih vlad- nih strank opravičeval s sušo, vsled katere je nastalo veliko pomanjka- nje krme za živino. Vsled pomanjka- nja krme je pred mesecem cena ži- vini v resnici zelo padla, toda sedaj se je cena mesu in slanini začela vsled prevelikega izvoza višati. Sla- nini se je cena zvišala že na 80—84 kron za kilogram.

Da bi izvoz čim bolj šel izpod rok, je minister Pucelj pokrbel za znatno znižanje izvozne carine za živino in meso. Dohodki za državo so se torej s tem precej oškodovali. Najbolje pri vsem tem pa je dejstvo, da je n. pr. italijanska vlada, takoj ko je zaznala za znižanje naše iz- vozne tarife za živino, takoj zvišala svoje izvozne carine za živino in meso, tako da mora izvoznik pla- čati prav isto vsoto, če pelje živino preko meje. Odredba ministra Puc- lja je torej jugoslovanski državi zni- žala dohodke, zvišala pa dohodke

Italiji. To je italijanski valuti ne- dvomno koristilo.

Dalje se nam zdi potrebno nagla- šati nezasiškan škandal, da se izvaja kljub vsemu krma za živino iz naše države v inozemstvo! To vemo po- vsem za gotovo! Carina za izvoz krme je celo prav nizka! Torej, me- sto da bi se kmetom po Hrvaškem in drugod preskrbela krma, se do- pušča, da krmo prekupeči izvažajo iz države, kmet pa da je s tem prisi- lien poprodati svojo živino prekup- cem in mesarskim izvoznika- jem! Kmet je naravnost ogrožan, ogroženo je pa tudi delavsko ljud- stvo, ki mora mirno gledati, kako se živina in mast pred njegovim nosom izvažata v velikanskih množinah iz države, samo pa mora plačevati vsled tega čim dalje dražje ne-le meso in mast, marveč tudi vse dru- ge živlenske potrebščine!

Ali ima država korist od takega predznega izvoza? Ne! Ljudstvo postaja nezadovoljno in to državi koristiti ne more! Ali ima od vsega tega korist kmet? Ne! Škoda ima,

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albreht:

SIROMAKI.

Roman.

(Dalje.)

K Balrichu, Dinklu in Herbersdörferju je nemo prisedel stari slikarski mojster, ki je izza nekaj dni stanoval v kleti pri Klinkorumu. Klatil se je bil okrog in se je bil pač za silo pretol- kel, nemiren nepridiprav, dokler se mu ni za- zdelo najpametneje, da zanese svoje ostarele kosti na kraj, kjer je imel domovinsko pravico in sorodnike. On in Balrich nista rekla ničesar, dokler ju ni vprašal Herbersdörfer. Izgo- varjavo je imel kot divjak in se je izražal s takim naporom, kot da pozablja govorjenje od dne do dne. Vprašal je, kaj neki pride bogatim ženščinam na misel, da nepozvane pridejo zi- jat delavko med porodom kakor kravo. Dinkl ga je skrivaj dregnul in pod mizo mu je poka- zal bankovec za dvaset mark, ki sta ga bili pustili dami za poset. Na glas je dejal: »Dol- čas jima je bilo. Pri generalki še ni vrela voda za čaj.«

Balrich je medtem začel dilati pospešeno. Bilo mu je, da bi se dvignil in priznal, da ima- jo lahko tudi bogataši kaj srca! Pred seboj je namreč videl plahi smehljaj Eme Buckove, in sredi zatohlega dima ga je pobožal njen vijo-

lični vonj. Tu se je zarežal v svojo kozjo bra- do stari slikar in se je ozrl vanj ter mu odrezal besedo.

»Vem, kako je to, odkar sem videl bežati bogato mrho, ker je delavka z roko obvisela v stroju. Poskrbela je za take slučaje, da se ji takoj javijo.«

»To si videl ti sam, stric Gellert?« je vprašal Balrich preteče. Domislil se je namreč malih deklic, ki jih je starec zvaljal k sebi.

»Jaz sam — in tista delavka je bila ka- sneje moja žena, tvoja stara teta.«

»Res, potem,« je mrmral Balrich in je po- gledal po mizi. »Ne gledati tja, kjer je denar, to je najbolje.« In v srcu je poprosil sestro odpuščanja, ker je dajal, skoro celo dolgo uro, bogatinki prednost pred njo.

Simon Jauner se je priplazil k njemu. Kar je bil izrekel Balrich čisto tiho, je ta vendarle slišal; in udaril je ob mizo ko da besni. Ozreti se po denarju, to je res brez pomena. Toda tako! In z ukrivljenimi prsti je hlastno pogra- bil preko mize. Balrich, ki ga je poznal, je re- kel mirno: »Jaz jem raje kruh, ki si ga pri- služim sam,« in si je odrezal kosček svojega kruha. Tu se je Jauner počasi spustil na klop, tik poleg Balricha. Ko že enkrat ni mogel iz- podržati Balricha z njegovega mesta pri stro- ju, se mu je zdalo najprimernejše, da se spet približa. Prijel je celo prsico onega za roko in je rekel prepričevalno:

»Svoj kruh? Hesslingov kruh, hočeš reči! Kajti v njegovi tovarni zaslužiš prav samo to- liko, da smeš prebiti v njegovi kasarni in jesti v njegovi kantini. Kar je preko tega, je od vraga,« je zaključil zahuljeno, in je pokazal najprej Balrichu, potlej pa še ostalim svoje rumene zobe in svoje rumene oči. Vedeli so dobro, da ne izgovore besede, ki bi je ne iz- vedel nadzornik; kajti ta je bil oškodoval Jau- nerja, in kdo naj bi bil zdaj bolj uslužen na- pram njemu nego Jauner. Kljub temu se niso zatajevali. Tok denarja se vali brez konca in nezaježljivo v en sam žep, oni pa stoje s svo- jimi žulji koprneč ob strani, oni, njih žene, njih deca. Otroke rode za Hesslinga, kakor izde- lujejo za Hesslinga blago, kakor za Hesslinga jedo in pijo. »Živijo Hessling!« je vzkliknil Dinkl, in izza vseh miz so vzklikali z njim. Kajti dobro je delo, ko so izrazili gnjev v be- sedu, ga enkrat stisnili različno skozi zobe in ga grenko okusili v kozarcu. Z njim so hodili spat in vstajali so z njim — samo oblike mu je manjkalo, pesti ni imel. Vsak trenutek, vsa- kega posebej, ki ga doživimo, nam je vse ja-

* Izvirnik ima tu jedko besedno igro, ki je v prevodu, žal, ni bilo mogoče izraziti. Dinkl zamenja ime Hessling v Hassling. Hass, (has- sen) pa pomeni sovraštvo, gnjev. Zato v na- slednjem zatrdilo, kako dobro dene človeku, ako more v besedi, različno izraziti — gnjev. Op. prev.

sno v zavesti: nepravilna sila, ki tare nas, zapostavljane korak za korakom, ko vdiha- vamo in izdihavamo, zlorabljanje, zaničevanje in vodene za nas. Ali si domišljate, da pozab- ljamo? Seve, vi drugi menite, da ne vohamo več našega slabega zraka po prenapolnjenih izbah kasaren, ki jih zidate za nas. Delavski hiši A in B, to ne pomeni molli in delaj, kakor nam je pravil konzistorijalni svetnik Zillich pri- tvoriti, to pomeni opijti brlog ali pa vse posr—. Vohamo in ne pozabljamo. Čisto ja- sno, je pripomnil Balrich, da je dami, Hesslin- govo in Buckovo, začel dušiti v grlu smrad, ko sta vstopili, smešno je le to, čemu sta po- čeli kot da se sramujeta. »Da ju imamo mi v oblasti kot imata onidve nas, ne bi uganjali toliko ceremonij!« Dinkl in Jauner sta kar najrazločnejše pojasnila, kaj bi bila danes sto- rila z bogatinkama, kljub temu, da je imela ena sive lase. Herbersdörfer pa je iztisnil iz sebe glas, ki je obetal še hujše. Na njegovem rdeče zabulilem obrazu je bil krompirjasti nos bel kot njegov gol, okorni vrat, a oči so slepo strmele za okroglimi očali, kot da je zamak- njen.

* Na tem mestu ima izvirnik kopo besed- nih iger. Delavski hiši A in B pomenita molli in delaj = A(rbeite) in B(ete). Opijti brlog = A(fien) B(ude). Vse posr— = A(iles) B(e—) Op. prev.

(Dalje prih.)

ker je prisiljen prodati tudi svojo najboljšo živino v roke izvoznikarjev, mesto da bi jo sam izvažal, v kolikor lahko in je to potrebno. In delavsko ljudstvo? Le-to že prav pošteno občuti »koristi« takele pučelske politike za »izboljšanje« naše valute, ko je naša krona vkljub vsemu spet padla v svoji vrednosti na 2 švicarska franka in 25 cent. za

100 K. In ko lira danes že velja 270 K.

In še nekaj!

Na našo valuto je zelo nesrečno vplivala v inozemstvu vest, da hoče naša vlada uvesti za trgovce enoletni moratorij za plačila v inozemstvu. Minister Kumanudi je to vest sedaj sicer dementiral, toda fakt je, da je ta vest nam škodovala, špekulantom pa — koristila.

Kongres italijanskih socijalistov v Milanu.

Tretji dan kongresa se je bolj kot prva dva dni manifestirala ideja za združitev proletariata in edinstvenost stranke. Najprej je govoril poslanec Cazzamalli (maksimalist), ki je odločno nastopil zoper ekstremistične govornike in za edinstvenost stranke. Nastopal je sicer zoper vsakršno sodelovanje stranke v vladi, zavzemal pa se je za aktivno parlamentarno delo. Tudi drugi govornik, poslanec Zilocchi je govoril v istem smislu. Kakšno taktiko pa naj stranka od časa do časa zasleduje v parlamentu, to pa je rekel, naj odloči kongres. Poljski komunist Walewski je govoril nato za tretjo internacionalo. Ostro je obsodil delovanje stranke in menil, da je treba reforme in maksimaliste brezobzirno izključiti, četudi bi ostalo v stranki le par sto ljudi ekstremistov. Njegov govor je izzval burne prizore in govornik je komajda mogel končati svoj govor. Sledili so viharji protesti zoper njegov govor.

Poslanec Matteotti nasprotno je govoril za edinstvo stranke. Tudi za udeležbo v vladi se je izjavil, kadar so razmere take, da je to v trajno korist proletariatu.

Seratti, direktor »Avantija« se je proglasil za unitarista. Zastopa edin-

stvenost stranke in močno je kritiziral postopanje Moskve napram italijanskim socialistom. Ali naj se socialisti udeležujejo tudi oblasti, o tem po njegovem mnenju, naj odloči celokupna stranka. »Treba paziti«, je rekel, »da iz socialističnih vrst ne izidejo Briandi, niti Scheidemani, pa tudi nobeni s krvjo oškropljeni Trocki in Sinovievi«.

Na četrtkovni seji socialističnega kongresa je protestiral poslanec Sontini proti fašistovskim nasiljem, nakar je obrazložil poslanec Maffi različne nazore o enotnosti stranke. Nato se je prečitala brzojavka egiptovske lige za neodvisnost, v kateri se pozivlje kongres, naj protestira proti angleški okupaciji. Potem je govoril Riboldi o svojem potovanju v Rusijo in dal pojasnila glede pristopa k tretji internacionali. Nato je govoril Friderik Adler, da bi bilo treba organizirati delavsko koalicio. Po njegovem govoru je nadaljeval Ferrati svoj včerajši govor in izjavil, da je ostal prejšnjemu revolucionarju in pristavil, da za revolucijo še ni pravi čas, ker ljudstvo še ni dovolj zrelo zanj. Končno je zahteval, da se morajo v pogledu revolucije združiti vse moči stranke.

In Madžarsko je bil danes podpisal v Benetkah. Temeljne točke dogovora so nastopne: Madžarska se obveže, da doseže izpraznitev vsega ozemlja po tolpah vstajev, ki ga imajo sedaj zasedene, tako da se omogoči avstrijskim oblastem, zasedi ozemlje popolnoma v miru. Avstrija pristane na to, da po zasedbi medzvezniška vojaška komisija v Sopronu odredi in izvede ljudsko glasovanje, s katerim bo prebivalstvo tega mesta in njegove natančno določene okolice izrazilo svojo voljo pripasti tej ali oni državi. Finančna vprašanja in druga vprašanja, ki se nanašajo na predačo ozemlja, se uredijo v direktnih pogajanjih in se predlože razsodišču, ako ne bi prišlo do sporazuma.

GRADEČ PROTI IZVOZU.

LDU Gradec, 14. okt. Urad za pobližanje verižništva in navijanja cen je zadnja dva dni že večkrat posloval v zmislu izdanih naredb deželne vlade. V več primerih so bila zaplenjena za izvoz namenjena živila. Blago je določeno samo za prodajo na javnih trgih. Nadalje se je v več primerih posrečilo, preprečiti izvoz važnih potrebščin, tako čevljev, obleke, itd.

LAKOTA V RUSIJI.

LDU Moskva, 14. okt. Število stradalih otrok v guberniji Samara znaša 1.160.000, od katerih se nahaja 95% na deželi, 60.000 otrok so nastanili v domovih, 100.000 so jih odpotali drugam. Milijon otrok pa še čaka na pomoč.

Politične vesti.

+ Naši shodi. V nedeljo, dne 9. oktobra vršil se je shod Kmečko delavske zveze v gostilni Stanic na Bregu pri Ptuj. Shod je bil dobro obiskan in ljudstvo se je jako zanimalo za predavanje našega poslanca s. Kisovarja. Najbolj so se zanimali za politični položaj in delovanje za vprašanje agrarne reforme, kajti največje nerednosti se uganjajo glede agrarne reforme v ptujskem okraju. To hočemo še pozneje natančneje opisati. Celo iz Središča so dospeli sodrugi naše stranke, ter

prosilj našega poslanca, naj bi se potrudil tudi v središki okraj ter tamošnje ljudstvo in člane nekoliko podučiti, posebno o agrarni reformi. — Drugi shod se je vršil ob 3. uri popoldne na Gornji Hajdini. Uspeh je nad vse slajen. Dospelo je toliko ljudi, da je moralo polovico ljudi stati na prostem. Govor našega poslanca je bil z navdušenjem sprejet v vseh točkah izvajanja. Posebno nam je govornik obrazložil agrarno reformo in politični položaj. Upam, da nas zopet v kratkem obišče.

+ Nov socialistični list je začel 6. t. m. izhajati v Osljeku. Pisan je deloma tudi nemško. Naslov mu je: »Radnički list«, glasilo Socialističke zajednice Jugoslavije. Izhaja tedensko.

+ Albanija dobi Skader. Kakor poročajo iz Pariza, je pariška poslaniška konferenca priznala Skader Albaniji in rešila razmejitveno vprašanje v njeno korist. Ministrski predsednik Pašić je v tej zadevi sicer posredoval v Parizu, vendar pa se zdi, da njegove intervencije ne bodo imele večjega uspeha. V Belgradu vlada vsled zopetnega neuspeha naše zunanje politike veliko ogorčenje. Predvsem meri ogorčenje na Italijo tako vsled tega, kakor tudi vsled rešitve zapadno - madžarskega vprašanja v Benetkah.

+ Italijanski parlament je odgo-

den do 23. novembra t. l.

+ Izmenjava ujetnikov. Madžarska izmenja 400 obsojenih komunistov za 2350 ogrskih ujetnikov na Ruskem. Poročajo, da je Bela Kuhn v te madžarske vojne ujetnike prav dobro prešel s komunističnimi idejami.

+ Zakon za zaščito države v Nemčiji. Nemški vladi je bil predložen zakon o zaščiti nemške republike. Glasom poročil listov, predvideva ta zakon posebno varstvo pristaev republike in so določene kazni za one, ki bi jih žalili.

+ Mednarodna delovna konferenca v Genfu se bo sestala 25. t. m. Trajala bo 5-6 tednov.

Postopanje stanovanjskega urada v Celju.

Da imamo stanovanjsko bedo in mizerijo po mestih kakor tudi po deželi, je vsakomur znano, pa da bi vsekakor moralo tako slabo biti, kakor je, tega vendar ne moremo razumeti. Vprašujemo se kakorkoli, vedno si odgovarjamo in pridemo do zaključka, da je kriva vsega tega večina ali nevednost ali pa hudobija stanovanjske komisije same. Čuj te in presoajate! — Leta 1920, aprila meseca se je po polnem obogavljanju posrečilo stranko spraviti iz stanovanja z zagotovilom, da bo imela do časa, da se mizerija kolikor toliko odpravi, mir v stanovanju. S tem zagotovilom stranka zadovoljna gre in si stanovanje ogleda, kjer vidi, da je stanovanje zanemarejeno ter ni mogoče vati, dokler se ne osnaži. Pa prosi gospodarja, da bi ga osnažil, na kar jru ta odgovori, da še hoče imeti čisto stanovanje, naj ga osnaži. Ko je stranka tudi to storila ter plačala za snaženje 1200 kron in za napeljavo električne luči 2000 K. Pa čuj te in strmite, vse to za eno leto! Nastopila je druga stanovanjska komisija, kateri je omenjena stranka trn v peti, češ, dajmo to stranko iz tega stanovanja, ker ga rabi sin hišnega gospodarja, ki se

je poročil in ima enega otroka. hišni gospodar pa ženo, dekle in prodalko ter kakor slišim, tudi varuško. to je vseh 8 oseb. Poseduje 5 sob, sobo za služkinjo in sedaj dobi še dve sobi in sobo za služkinjo, tako da bi imel 9 sob: 1 soba za rezervo komisiji. Odredba, kje si? Tako te spoštuj od tebe postavljene izvrševalec.

Stranki, ki li je tisto stanovanje odpovedano, obstoječe iz 3 sob in kabineta in šteje 5 članov ter ima 8 posteli, 6 omar itd., se je nakazalo stanovanje iz 2 sob, kateri sta obe komati tako veliki, kakor dosedanja ena in kjer spravi komaj polovico pohištva in mora zopet, če hoče stanovati v njem, 600 K vzeti v roke, da ga osnaži. Za stranko, ki je finančno na zelo težkem stališču, tako, da še niti selitve od prejšnjega leta ni mogla poravnati, je to katastrofalno.

Vprašamo javnost za mnenje: ali se sme rodbina, ki ne trobi v rog demokratov na tak način uničevati, in je li to demokratično? Značilno pri tem je tudi, da celo župan mesta Celje jemlje take tožbe v zastop kot advokat.

Komentarja menda ni potreba.

Dnevna kronika.

Potrditev ljubljanskega župana s. dr. Periča. Akti za potrditev so došli v Belgrad. Za potrditev so podali vsi predpogoji.

Vlada uvaia 10 in 12 urni delovni čas. Zoper ta vnebovpijoč atentat bo, prepričani smo, protestiralo vse zavedno delavstvo. In kaj pravi k vsemu temu klerikalni takozvani »delavski« list »Novi čas«? Molči kakor grob! In kako tudi ne! Delavci se bodo gotovo še spominjali, da so klerikalci vedno pisali zoper osemurno delo, v svojih listih! Proč torej s tem klerikalno hinavskim listom! Mi pa kličemo vsemu delavstvu ob 12. uri: Na noge! V eno bojno fronto zoper zavratni kapitalizem!

Križa v papirni kovinski industriji, tako pišejo meščanski listi! Pravilo, da je vzrok krize premajhna carinska zaščita naše industrije in jadrakujejo. Gospodje, saj imate vendar vi moč v rokah! Zakaj pa že niste zdavnaj ukrenili kar je potrebno! Menda vendar ne zato, da bi se delavskim zahtevam po zvišanju plač ob tel draginih lahko uspešnejše zoperstavljal s tem, da spravite industrijo najprej v krizo in grozite delavcem z odpustom!

Na tehniški fakulteti univerze kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani je bil izvoljen za študijsko leto 1921-22 g. prof. Karel Hinterlechner za dekana, g. prof. Josip Kropač pa za prodekana.

Kaj pa naj to pomeni? Na žolskem zavodu v Spodnji Šiški so učenci in učence dobili večeraj od svojih učiteljev in učiteljic nalog, da doma vprašajo svoje starše, koliko je kateri istih podpisal državnega posojila, kar so imeli potem pri prihodnjem ponku sporočiti. — Sedaj pa res ne vemo, ali je smatrati to dejstvo kot opomin na skorajšnji zaključek podpisovanja državnega posojila, ali pa kot splošen pritisk od zgoraj k podpisovanju istega. — Da vlada pritiska na milijonarje in na dobro situirane sloje, je popolnoma prav. Ako pa misli na ta način tudi iz nižjih slojev n. pr. iz nižjih uradnikov, nameščencev, delavcev ali pa celo od ubogih upokojencev, kaj izstisniti, je to milo rečeno brezsrčnost, kajti le-ti sloji izhajajo komaj za silo s svojimi plačili dohodki. Izmed zadnjih pa mora marsikateri celo pošteno stradati s svojo družino, posebno pa upokojenci iz predvojne dobe. — Lazarus.

Občinsko sodišče za pobiranje draginje v Mariboru je imelo dne 12. t. m. razpravo. Obsojen je bil mesar Franc Filipič zaradi prekoračenja maksimalne cene mesa

obsojen na 1 mesec zapora in 200.000 K globe, mesar Vlahovič pa iz istih razlogov na 1 mesec zapora in 100.000 K globe. Razven imenovanih pa je bila obsojena tudi gostilničarka Pavlič, ki je naznanila mesarja Filipiča zaradi navijanja cen na 10 dni zapora ter 4000 K globe, ker je meso plačala, dasiravno je mesar zahteval zanj več nego maksimalno ceno.

Milijonska filotapstva valute so odkrili, kakor poroča »Sl. Narod« te dni na Rakeku. Gre baže za dobro organizirano filotapsko družbo, ki je preko Rakeka filotapila valuto. V afero je zapletenih več takozv. elegantnih in uglednih oseb. V Ljubljani in drugod jih je bilo že več aretiranih. — Taka je torej tista patriotska in državotvorna buržoazija!

Nova komanda v Celju se je ustanovila: komanda pograničnih orožniških čet, ki sestoji iz Rusov.

Aretacija nepoštenega obmejnega policijskega komisarja. Na Rakeku so aretirali obmejnega policijskega komisarja Milana Matjašiča, rodom Belgrajčana, ker je nekemu potniku konfisciral 2000 napoleondorov, si jih pridržal, poleg tega pa podkupil dve osebi, da naj bi ga ne izdali. Z njim v zvezi je bil aretirani tudi neki detektiv. Kavalirsko življenje bo sta sedaj aretiranca zamenjala z jetniškim.

Škrlatica v Zagrebu. Med zagrebško šolsko mladino je izbruhnila škrlatica; obolelo je že blizu 100 otrok.

Sprejem v službo državnih železnic. Inšpektorat državnih železnic v Ljubljani sprejme za prometno in komercialno službo državnih železnic pet uradniških in pet poduradniških pripravnikov. Sprejemni pogoji in vsa pojasnila se osebno ali pismeno zvedo pri inšpektoratu državnih železnic v Ljubljani, Bleiweissova cesta (licij), soba šte. 21.

Pevske vaje zbora »Glasbene Matice« se vrše v sledečih dnevih: za sopran in tenor v torek in četrtek, za alt in bas v sredo in petek in sicer za ženski zbor ob en četrta na 7., za moški zbor ob 8. uri zvečer. Točna udeležba je dolžnost vsakega člana in članice! — Odbor.

Izjava. Prejeli smo: Izjavljam, da je bila izjava, ki sem jo podal na zadnji akademski skupščini moj nazor in nikakor oficelno mnenje jug. napred. akadem. društva »Jadrans«. To izjavljam, ker poskušajo zopet nekateri »dobri« prijatelji jugoslovanske napredne omladine s potvarjanjem resnice rovariti proti imenovanemu društvu. V Ljubljani, dne 13. X. 1921. Avgust Gogala, stud. tehn. m. p.

Aretacija vlomilcev. Nevarne vlomilce Rajko Zolgerja, Franca Pačnika in Franca Kaeferja so pri njihovem posetu aretirali v Mariboru. Vlomilci so opravljali svoj vlomilski posel v Mariboru, v Ljubljani, pa tudi v Zagrebu.

Kaznovana sta bila mestna voznika Franc Brgant in Peter Štempljar vsaki na 20 K denarne globe, ker sta vzela iz zaprtega skladišča za svoje konje nekaj malega neočistenežnega ovsu. Kazen sta že plačali mogoče v blagajno za reveže na mestni pristavi?

SLAVNOST 26-LETNICE »DOBRODELNEGA DRUŠTVA TISKARJEV«

v Ljubljani se vrši v nedeljo 16. t. m. na sledeči način: Dopoldne ob 10. uri slavnostno zborovanje društvenih članov in prijateljev v veliki dvorani »Unions«, zvečer ob 7. uri istotam

ZABAVNI VEČER

z bogatim sporedom in plesom, h kateremu vabimo vse prijatelje neprisljane zabave. Vstopnina za ves večer 5 dinarjev.

Šport.

Delavski sport in njegovi nasprotniki. Odkar se je ustanovila Svoboda v Ljubljani kot prvi delavski sportni klub, kateri so sledile druge v provinc. Naide delavstvo nasprotno časopisje vedno povod, da se spodtakne nad temi klubi, ker jih boli dejstvo, da delavska mladina, vsaj deloma noče več delati stažže meščanskim klubom. Delavskim klubom se očita nediscipliniranost in surovost (Jutro od 5. t. m.) klub temu, da to niti ne odgovarja resnici, nasprotno pa ti sportni »kritiki« ne približejo resnične nediscipline, surove igre in celo dejanskih spopadov, katere smo imeli priliko popovno opazovati ob nastopu takozvanih »boljših« klubov. (Tekme proti Rapidu — Dunaj, Atletiki itd.) Kar ne dosežejo z neobjektivno kritiko skušajo doseči z različnimi vabami, s katerimi vabijo tehnično bolj igralce delavskih sportnih klubov za prestop v druge klube. Navzlic jasnim določilom J. N. S. ostanejo take vabe od strani podsava nekažnova, nasprotno pa se nastopa proti de-

DR. KUMANUDI ODPOTUJE V PARIZ.

LDU Beograd, 14. okt. Finančni minister dr. Kumanudi odpotuje po sklepu ministrskega sveta nocoj v London, kjer ga bo pričakoval ravnatelj Narodne banke g. Novakovič. V Beograd je došel poverjenik angleškega sindikata, ki ponuja naši vladi posojilo treh milijonov funtov šterlingov, ki bi se porabili v investicijske svrhe in za odplačilo dolga pri Narodni banki. Obresti tega posojila bi znašale 8%.

ZVIŠANJE DAVKOV.

LDU Beograd, 14. okt. Po vesteh listov je direkcija davkov predložila ministrskemu svetu predlog za povečanje drž. dohodkov. Predlaga se trikratni doseganje davek na reklame, na alkoholne pijače itd. Onim, ki plačajo manj davka kakor 100 dinarjev, se davek ne bo povečal.

100 KRON = 2 FRANKA.

LD Curih, 14. okt. Devize: Berlin 3.80, Holandija 180, New York 536, London 20.66, Pariz 38.70, Milan 20.50, Praga 5.90, Budimpešta 0.80, Bükarešta 3.90, Zagreb 2, Varšava 0.15, Dunaj 0.25, avstrijske kro- ne 0.20.

KAJ JE Z ALBANIJO.

LDU Beograd, 14. okt. Povodom poslednjih dogodkov na albanski meji je poslanec Jovan Gionovič predložil ministru za zunanje stvari interpelacijo, v kateri zahteva odgovor na nastopna vprašanja: I. V kakih fazi se nahajajo diplomatska pogajanja glede meje med našo državo in Al-

banijo? 2. Ali smo z Albanijo v vojnem stanju in kakšne odredbe je sklenila kraljeva vlada? 3. Ali misli vlada takoj sklicati narodno skupščino, kakor to določa član 51. ustave?

REPRESALIJE.

LDU Beograd, 14. okt. Ker Italijani ne dovolijo, da bi se otvorile naše šole v Istri, je ministrstvo za prosveto odredilo, da se na otoku Krku ne dovoli otvoritev italijanske šole.

PRED ZOPETNO STAVKO V TRSTU.

Trst, 13. okt. Klub temu, da so se ladjedelnice zopet otvorile in so sprejele zopet vseh 10.000 izprtih delavcev v delo, hočejo delodajalci znizati delavstvu plače. Pogajanja se bodo najbrže razbila, sodeč po tem, da se delavske organizacije pridno pripravljajo na zopetno stavko. Termin pogajanj je 15. t. m.

DRAGINJSKE DEMONSTRACIJE NA DUNAJU.

Dunaj, 14. oktobra. Danes so bile v delavskem okraju Favoriten velike protidraginjske demonstracije. Gladno in obupano delavstvo je v razjarjenosti naskočilo razne velike trgovine, posebno one špecerije in manufakture. Mnogo trgovin je povsem razbitih in onplenjenih. Demonstracij se je v masah udeležilo tudi žensstvo.

SPORAZUM V BURŠKEM VPRAŠANJU.

Benetke, 13. okt. Zapisnik, ki vsebuje uspeh posredovanja italijanskega ministra Della Torette glede prijateljske rešitve vprašanja Zapadne Ogrske med Avstrijo

lajskim klubom in pa klubom, kateri niso deležni posebne naklonjenosti, z vso strogostjo in to celo tam, kjer ni prav nič na mestu in opravičena. Dočim se nekatere klube podpira tako v gromotnem kot v tehničnem oziru, se potiska v ozadje, jemale se jim možnost razvoja, ter se hoče tako vzeti članom veselje do sporta sploh ali pa indirektno vplivati nanje, da prestopijo k drugim klubom, ki so v stanu jim nuditi več ugodnosti. Mi smo vedno smatrali sport kot internacionalen in nestrankski in ga kot takega tudi gojili, vendar nas anizmoznost, katere je proti delavskim klubom sili k prepričanju, da ne smatrajo vsi sporta tako in se jako čudimo, da ljubljanski nogometni podsavez ne skuša za vsako ceno obvarovati objektivnost in pravičnost napram vsem klubom. Po našem skromnem mnenju ima biti ta vrhovna instanca sporta inčijator, svetovalec in po možnosti tudi podpornik vsem klubom enako in ne sme dopuščati vtisa, da mu je predvsem na srcu dobrobit in procvit var klubov. Žal, da se tega vtisa danes ne moremo ubraniti. — Delavskim sportnikom in klubom pa priporočamo, da stopijo v medsebojni stik in si medsebojno pomagajo, ker le na ta način se bodo mogli braniti na vse strani in se hraniti vsem intrigam vkljub. — Maksim Svetlič.

Kulturni vestnik.

Čika Jova — Zmaj: Malaj in Malon in druge pesmi za deco. Poslovenč Alojz Gradnič, Založba »Jug« v Ljubljani. — Cena vezani knjigi 14 K, po pošti 2 K več. — Naša mladinska literatura je nadvse revna. Zato moramo s hvaležnostjo sprejeti knjigo Malaj in ker so v njej v vzornem prevodu zbrani taki biseri, da bi se knjiga uveljavila tudi pri preobilenosti književnega trga. Čika Jova je priznan mladinski pesnik, ki je po zbirki pesmi »Kalamandarija« priljubljen tudi med Slovenci. Samo preberite njegove pesmi »Na ledu«, »Račun brez krčmarja«, »Ankarciganka«, »Tinček - pobalnikček« itd. in izpoznali boste, da se niste brali zlepa tako lepih pesnic. — Ker je poleg tega cena knjige zelo nizka in oprema lična, priporočamo knjigo vsem našim mladim, obdarite otroke z neumrljivimi deli njih pesnika — Strica Jove! — Knjiga se naroča pri Založništvu »Jug«, Ljubljana, Pred škofijo 21.

Društvo slovenskih leposlovcev. Dobili smo poročilo, da se na predlog »Društva hrvatskih književnikov« sestanek kongres jugoslovanskih književnikov šele v mesecu novembru tega leta. To v pojasnilo vsem, ki so že prijavili ali ki so se še hoteli prijaviti za ta kongres.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

NAŠI SHODI.

V nedeljo dne 23. oktobra se vrši javen shod v gostilni gospe Fekunja v Hočah ob 8. uri dopoldne. Poročal bode naš poslanec s. Kisovar o agrarni reformi, poslanec s. Kopac o političnem položaju, poslanec s. Golouh pa o organizaciji in o pomenu stranke. Pridite torej vsi, ki se zanimajo za današnji položaj. To je prvi shod, kjer bodo poročali naši poslanci, katerim morete poročati

svoje težnje in zahteve, ki vam leže na srcu.

Drugi shod se bo vršil v Središču 23. oktobra ob 11. uri dopoldne v gostilni, katero objavimo na plakatih. Poročal bode naš poslanec s. Kisovar. Obrazložil bo pomen agrarne reforme in obenem ustanovil oz. obnovil Kmečko delavsko zvezo, ki sedaj počiva. Torej zdravite se in vsi na ta shod!

Dne 15. oktobra bo ustanovitev strokovne organizacije ob 7. zvečer v gostilni, ki jo objavimo na plakatih, na Fali (elektrarna). Predaval bode naš poslanec s. Kisovar. Ne pozabite priti v obilnem številu.

Iz strok. organizacije.

Koalijska seja želez, se bo vršila danes ob pol 19. uri v bivši nemški šoli v Sp. Šiški.

Protestno zborovanje strokovnih organizacij v Celju. V Celju se vrši v nedeljo, dne 16. oktobra 1921, ob 9. uri dopoldne veliko protestno zborovanje vseh strokovnih organizacij pri gostilni Zeleni travnik. — Dnevni red: 1. Protest proti napadu na osemurnik. 2. Protest radi poslabšanja bolniškega zavarovanja. 3. Zahteva se več pravic, boljše socialno zakonodajo. Govorniki: nar. poslanec s. Ivan Tokan iz Ljubljane. Sodrugil Sodružice! Udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Dogovor in pojasnilo glede tvrdke g. K. Pertinača v Štornah. Dogovor sklenjen, dne 10. oktobra 1921 v Celju v pisarni tvrdke Karol Pertinač, tovarna šamotne opeke v Štornah, med podtiskom in med delavskimi zaupniki ob navzočnosti zastopnikov organizacije kemičnih delavcev z. Rejca in Leskovička pod vodstvom odposlanca pokrajinske uprave, odd. za socialno skrbstvo komisarja g. dr. Skubica: 1. Temeljna plača se zviša za 30%. 2. Vsem delavcem se izplača enkratni letni nabavni prispevek v znesku po 300 K (tristo), in sicer 1. novembra 1921. 3. Površek plače se šteje od 1. septembra 1921. dalje. 4. Vse dosedanje ugodnosti ostanejo nespremenjene. 5. Zaupniki organizacije se pripoznajo. 6. Navedeno stopi v veljavo pod pogojem, da se priobči v listu »Enakost« in »Naprej« popravek, sestavljen od delavskih zaupnikov pri mezdnem pogajanju, in ki se glasi nastopno, kar se sporazumno obenem z dogovorom po podpisu mezdne pogodbe. — Popravek: Zaupniki organizacije kemičnih delavcev popravljajo krivico, storjeno gosp. Pertinaču s članki v časopisu »Enakost« št. 35 in v ostalih, v kolikor se je razširila vest, ki ne odgovarja resnici. Zgodilo se je pisanje teh člankov brez zahteve zaupnikov, kateri niso imeli nikdar namena, podlosti, kakor so bile v označenih člankih navedene, priobčevati. G. Pertinač ni bil leta 1914 nekvalificiran delavec, temveč obratovodja kovinske tvornice v Olkuc-u (Rusko-poljska). Zlasti v privatnih zadevah delavci niso imeli namena vmes posegati. Trditve v članku »Enakost« št. 35, da imajo delavci 1.90 K na uro in da od gladi »okoli padajo«, ne odgovarja resnici, ker je imel glasom pri pogajanju predložene mezdne liste najboljši delavec dosedaj z dokladami 505 K plače na teden, najslabši mladostni delavec pa 161.68 K na teden, brez današnjega 30% poviška. S tem ljalno popravljamo, ker ne maramo delati nikomur krivice.

Vestnik Svobode.

Radeče pri Zadanem mostu. Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Radečah priredi na splošno zahtevo občinstva ponovno dramatično igranje »Razvalina življenja« v nedeljo, dne 16. oktobra 1921. v društvenih prostorih »Svobode« v Radečah ob 15. uri popoldne. Opozorimo vse,

ki želijo obiskati igro, naj kupijo vstopnice v nedeljo dopoldne v Konsumnem društvu za Slovenijo, prodajalna Radeče od 8. do 12. ure, da ne bodo pri blagajni navala. Igra se prične točno ob določenem uri in se prosi radi reda, da se ne bodo odpirala vrata med igro, za točno udeležbo.

Dopisi.

Zagorje ob Savi, 2. občinske seje. Dne 13. t. m. se je vršila seja občinskega odbora. Navzočih je bilo 18 odbornikov. Na dnevnem redu je bilo 20 točk, in sicer prvič prečitane zapisnika zadnje seje, ki se je vzel naznanje, in podpisal 2. volitev dveh zastopnikov v sodišče za pobijanje draginje. V sodišče se izvolil sodruga Čobala in demokrata Drnovšek Ivana. Pri 3. točki se vzame poročilo župana glede tečaja za žensko domačo obrt na znanje. Pri 4. točki se je dovolilo 10.000 K drž. 7% posojila na predlog gospoda Koprivca. Pri 5. in 6. točki so se rešile prošnje občanov glede popravne občinskih mostov in cest. Pri 7. točki je bil izvoljen Rancinger Rihard (soc. dem.) in Franjo Kozjak (dem.) v komisijo za eventuelne naknadne občinske volitve. Pri 8. točki se je vzel poročilo zastopnikov občine o elektrarniški zadrugi v Zagorju na naznanje. Točka 9., 10. in 11. so bile prošnje za podelitve gostilničarskih koncesij, ki pa so se vse tri odklonile, ker je v Zagorju že preveč gostiln. Pri točkah od 12. pa do 18. prošnje za sprejem v občino, se je petim prosilcem ugodilo, dva pa zavrnilo, ker ni bila dana pravila podlaga za sprejem. Nadalje je bila ena prošnja za podelitev podpore, na katero se je dovolil znesek 40 K mesečno. Nadalje sta stavila sporazumno sodruga Čobal in Ferdo Poljšak (dem.) sledeče predloge, ki naj se izročijo pokrajinski upravi za Slovenijo: Občinski odbor sklene naprositi pokrajinsko upravo, da se industrijske občine, in sicer Zagorje, Trbovlje, kakor tudi druge okoliške občine združi v eno okrajno glavarstvo, ki se ga naj ustanovi v Trbovljah, ker gospodarski interes vežejo te občine v eno okrajno glavarstvo, obenem pa se bo številnemu prebivalstvu v teh občinah olajšalo občejevanje s temi oblastmi. Nadalje se je občinski odbor izrekel za nedeljeno bolniško in nezgodno zavarovanje, ki naj ostane za celo Slovenijo enotno, ker le takrat bo moglo ustrežati svojih nalogi in v socialnem oziru koristiti delavstvu. Občinski odbor je s tem sklenil, da podpira željo Stokovno organiziranega delavstva glede ureditve bolniškega zavarovanja.

Kočevje. V zadnjem dopisu iz Kočevja smo oboževali, da se bomo ob priliki tudi z novo ustanovljeno narodno radikalno stranko malo pozabavali. Po vseh slovenskih časopisih se čita o tej novi stranki. Ker je na kočevskih tleh zrasla, je potrebno, da jo malo opišemo. Stremiljenje njeno je isto kot vseh meščanskih strank: gre na lov za volilci ali boljše rečeno: razne osebnosti gredo na lov za mandate in korita. Duševni oči te nove kočevske slovenske radikalne stranke je baje g. dr. Sajovic, ki je nekaj časa sam bil politično popolnoma pasiven. No, ljudje, ki so vajeni politike, nimajo miru, dokler ne dosežejo kakega cilja, katerega so si zamislili. Ne napačno razumeti! Namreč ne morda, da hočejo vsi ti politiki postati že kakšni ministri! Torej novo stranko imamo. Krščena je že. Sedaj dobi še svoj slovensko - nemški časopis z imenom »Kulpa« (ne morda mea culpa!). Na celi stvari je najbolj značilna agitacija po kočevskem okraju, ter sestava kočevskega krajevnega odbora. Vsako nedeljo se vrši po okolici več shodov. Seveda glavni stan v Belgradu ima novca za propagando! Na teh shodih se Kočevjarjem obljubuje, grozi, roti in dokazuje, da je to edna prava stranka za Ko-

čevje. Zadnji čas pa je začel tej agitaciji malo pomagati tukajšnji g. Ganzmenger, ker propagirajo ustanovitev nekega »Bauernbunda«, katere stranka je baje že pred vojno delovala. Kakšni »Bauernbund« da bo, ne vemo, vemo le to, da v tem okraju ni nikakih pravih kmetov, temveč so po večini le kočarji, delavci, ki po šumah delajo, ali pa se bavijo s »hauziranjem«. Če bo ta druga stranka osnovana na njenem starem programu iz leta 1909., potem seveda ne bo videla belega dne. Njen program je zelo radikalen, pobija v prvi vrsti žide, socialdemokrate, klerikalce itd., z eno besedo: ako ta program ostane, jim tudi banatski ali sremski Nemci ne bodo mogli pomagati. Mi jim želimo uspeha, kakor radikalcem: naj le ljudstvo zbegajo, končno bodo pa volilci le sami uvideli, kam da spadajo; po teh bojih bomo imeli morda lahko delo. Obrnimo se še k radikalcem. Značilna je sestava odbora: dr. Sajovic predsednik, gospod inšpektor na rudokopu Biskupsky, ter še par uradnikov iz rudnika. Vidi se torej, ko smo dobili Obznano, ko so bile vse komunistične stranke razpuščene, so jo gospodje pogruntali, da bi le morda v slučaju potrebe rabili kakke glasove in da jih le na ta način dobe, ako bo inšpektor malo pritiskal ne morda kako diktično, temveč ker imponira že oseba sama pri raznih zbeganih ovcah. Isto priliko so izrabili tudi naši prijatelji iz NSS. Ti so se tudi z vso vehemenco vrgli le na delavske centre. Seveda posebnih uspehov nimajo in jih ne bodo imeli, ne ti, ne oni! Radikalci in »Bauernbund« pa povemo, da se v najljubši borbi vidimo! Ne s kolli! Ljudstvu bomo povedali, kam eni ali drugi spada!

Gospodarstvo.

— Naša valuta še vedno pada. Na borzah vella sedaj ena italijanska lira že 10 K 20 v, en angleški funt 100 K, švicarski frank 50 K, dolar 250 K. — Draginja pa raste kakor da bi šlo za stavo!

Italija je prepovedala uvoz naše žitine, kakor že včeraj javljeno. Sedaj se nam poroča, da je g. Pucija mladane kap zadela, ko je to slišal. Rekel je tudi, da bi sedaj najraje odstopil kot minister, ker ne upa več, da bi mogel izpolniti mesarjem dane obljube, da bo spravil ceno mesa na 100 K za 1 kg. Gospodu ministru naše globoko sožalje!

— Trgatev je bila letos v vsej Sloveniji prvovrstna. Vino in mošt bodeta baje izvrstna kot že dolgo ne. Cene vinu in moštu bodo pa precej visoke, že sedaj po nekaterih krajih takoj od stiskalnice prodajajo mošt po 20—24 K liter.

— O dvigu obvezno vojnih in predvojnih posojil pri avstro - ogrski banki je izšel podroben razglas v Uradnem listu št. 123, ki si ga naj zainteresirane prečitajo.

— Novi davki. V svrhu pokritja budžetnega deficita pripravila belgajska vlada uvedbo novih davkov. Mnenja so, da naj se onim, ki plačujejo manj kakor 100 dinarjev davka, davki ne zvišajo. Državni deficit bo znašal nekaj čez 100 milijonov.

— Izročitev nemških ladij naši državi. V Erceg Novi v Boki so prispele nemške ladje, ki jih je morala

po mirovni pogodbi Nemčiji predati. Od Nemčije dobimo 12 ladij. Prvih 6 je že prispele v pristanišče. Vse so intaktne in v celi opremljeni.

— Mednarodna konferenca za izboljšanje valut se bo vršila v Londonu. Tudi jugoslovanska vlada se je bo udeležila potom svojih zastopnikov. (Ta mednarodna konferenca kapitalističnih držav je najlepši dokaz za to, da si je kapitalistični sistem s svojo gospodarsko anarhijo sam sebi skopal grob, iz katerega se sedaj skuša izkupati.)

— Ruski milijonski bankovci. Nemški listi poročajo iz Moskve, da je sovjetska vlada izdala v promet bankovce po 1, 5 in 10 milijonov rubljev!

— Ruska sovjetska vlada je poslala v inozemstvo več komisij, da nabirajo delavce za Rusijo.

Ko prečitate „Naprej“, ga oddajte Vašim prijateljem!

Društvene vesti.

Čevlarska zadruga za Ljubljano in okolico, vabi gg. člane na sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek, 17. okt. t. l. ob 7. uri zvečer pri g. Mrak, Rimska c. 4. Prosi se obilo udeležbe vsled meznega gibanja delavcev. Karl Kordelič, načelnik.

Zabavna prireditev s plesom. V nedeljo, dne 16. t. m. zvečer priredi Sportni klub »Primorje« pod pokroviteljstvom in sodelovanjem Kluba Primork v vseh gorjenjih prostorih Narodnega doma veliko zabavno prireditev s plesom. Ker je čisti dobiček namenjen zgolj sportnim potrebam članov kluba, ki je v kratkem času svoje ga obstoja pokazal v plavalnih tekmah in lahkoatletičnih mitingih sadove dosedanjega sportnega delovanja in ker se hoče povspeti tudi v drugih sportnih panogah, pričakujemo, da obišče cenj, občinstvo to prireditev, ki mu bo nudila obilo zabave in razvedrila, v čimvečem številu ter s tem pripomore agilnemu klubu do nadaljnjega sportnega delovanja.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 4
priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Trgovci!

Naročajte dobre in fino izdelane čevlje vseh vrst in v večjih množinah pri:
Franc Sifrer, čevljar,
Škofja Loka.

Josip Prešeren

čevljar
Spodnja Šiška Celovška cesta 82
Priloge: moški, ženski, otroški čevlji, modre in svetle barve, črna stila, poročna toča, letni čevlji, papirni in gumeni

Dr. Groyer
zopet ordinira.

Krojaških pomočnik, dober delavec, za stalno delo proti dobri plači in preskrbi v hiši ter vajenec pošteni staršev, ki bi imel veselje učiti se krojaške obrti, se takoj sprejmeta. IVAN ROMIČ, krojaški mojster, Hrastnik.

Dva čevljarska pomočnika

za boljša dela se takoj sprejmeta. Franc Sifrer, čevljar, Škofja Loka.

Avg. Agnola
Ljubljana, Dunajska cesta 11

priporoča svojo zalogo stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov in vseh v to stroko spadajočih predmetov. Steklo za okna vseh vrst vedno v zalogi.

Borzni posredovalec

Dragan Vučković

posreduje pri nakupu in prodaji državnih in vrednostnih papirjev, zastavnice, deviz in valut
Zagreb, Sv. Duh 19.
Telefon 6-69.
Brzjavlj: Vučkov Zagreb.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinjših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke
FRANJO CERAR,
v Stob. pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačević i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo

uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Vplačana delniška glavica K 30.000.000.

Slovenska banka

Telefon št. 567. — Čekovni račun 12205.

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Iščejo se:

čevljarški delavci,

1 spreten ščipač (Zwicker), 2 večša samostalna prirezovalca (Zuschneider), samca. Stanovanje zagotovljeno. Nastop takoj. Ponudbe na: AND. JAKIL, tavnica koža i cipela, Karlovac, Hrvaško.

Računovodja - blagajnik,

v premogovni stroki verziran, se sprejme. Gospodje, kateri so bili že pri premogokopih zaposleni, imajo prednost. Nastop 1. novembra 1921. Ponudbe na

Šentjanški premogovnik v Krmelju, Dolenjsko.

Sekvestracijska oblast imovine grofov Henckel-Donnersmarck v Prevaljah razpisuje službo

gozdnega in lovskega paznika.

S pogodbo nameščeni paznik bo imel prosto stanovanje in kurjavo, nekaj zemljišča v obdelovanje, 300 K mesečne plače in 1400 K draginskih doklad.

Prošnje za to službeno mesto, opremljene z dokazili državljanstva, strokovne šolske izobrazbe, dosedanjega službovanja in neoporečnosti, naj se predlože državnemu nadzorništvu premogovnika v Prevaljah do 31. oktobra t. l.

Prepričajte se sami,

najcenejši da kupite: najsolidnejši

SUKNO, vsake vrste za gospode in dame,

OBLEKE za gospode in dečke, obleke za delavce od K 950— naprej.

KROJASKE POTREBSCINE pri tvrdki

Ivan Mastnak,
Celje, Kralja Petra cesta št. 15, **Celje.**

Istotam se izdelujejo obleke po najnovejši modi.
Izvršitev točna in solidna.

Največja izbira
najnovejših, najfinjših in najcenejših
ohlek za gospode, dame in otroke

v trgovini

O. Bernatovič

Mestni trg št. 5-6.

V zalogi tudi moški klobuki
in kožuhovina.

Gramofone, godbene avtomate

in vse k istim spadajoče predmete,
posamezne dele, igle, peresa,
dobite edino pri

A. RASBERGER, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Vsak pokvarjen gramofon ali godbeni avtomat
se popravi v lastni delavnici, oz. tudi na licu
mesta, strokovno pod jamstvom in ceno. Izvršijo
se tudi druga v precl. mehaniko spadajoča dela.

Velika izber gramofonskih plošč. Ugodna zamenja.

COSULICH-LINE
(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno
3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat
mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Konsumno društvo za Slovenijo

Ljubljana

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Poštni čekovni račun št. 10.532.
Brz. naslov „Kodes Ljubljana“.

Hranilni oddelek

sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje od dne vloge do dne dviga po
4 1/2 %, večje vloge proti polletni **5 %**
odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah
centrala v Ljubljani ali pa podružnice:

6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe,
Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora,
Radeče, Celje, Štore, Šoštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko,
Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Št. Lovrenc na Pohorju,
Guštanj, Prevalje, Leše, Mežice, Črna I., Črna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico,
katere hranilni kapital znaša že danes

nad 2 1/2 miliona kron.

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore
v vseh gori navedenih podružnicah.

Delež K 200.—, Pristopnina K 10.

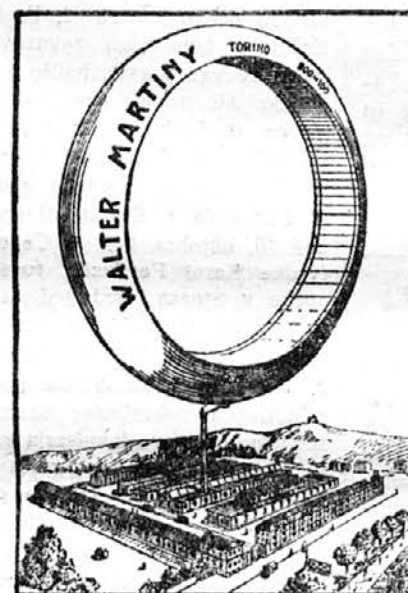
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

najtežji nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, no-
gavice, moške in ženske, šolske po-
trebščine, jedilno orodje, žlice, vilice,
aluminij, toaletno milo, ščetke za
obleko, glavo, zobe in konje, čevljarstvo
orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se
dobe najboljši **ŠIVALNI STROJI** za rod-
binsko in obrtno rabo, vse potrebščine za ši-
vilje, krojače, čevljarje, **NA DEBELO** deli za
::: kolesa in živalne stroje, igle, olje itd. :::

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obrobov za to-
vorne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
bov v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

CENTRALA, Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana,
Dunajska cesta 20,
tel. št. 470.

Maribor,
Jurčičeva ulica 9,
tel. št. 133.

Beograd,
Knez Mihajlova
ulica 3.

Podpisani bančni zavodi si do-
voljujejo javiti, da so prejeli od
Ministrstva financ

dovoljenje za
poslovanje z devizami
in valutami

v smislu novega pravilnika z dne
23. septembra 1921.

V Ljubljani, meseca oktobra 1921.

Jadranska banka.**Ljubljanska kreditna banka.**

Kreditni zavod za trgovino in
industrijo.

Slovenska eskomptna banka.**Zadružna gospodarska banka.**